

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE LITERE
CATEDRA DE LIMBA ROMÂNĂ ȘI FILOLOGIE ROMANICĂ

CURRICULUM
la unitatea de curs
Didactica limbii române
în ciclul primar

Ciclul II – studii superioare de master

Codul și denumirea domeniului general de studii: 011 Științe ale educației

Codul și denumirea domeniului de formare profesională:

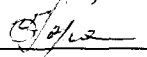
0114 Formarea profesorilor

Denumirea programului de master:

Didactici limbii române în școala alolingvă

Forma de învățământ: cu frecvență

Autori: Viorica Popa,
conf. univ., dr.

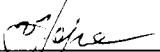

Elena Lacusta,
conf. univ., dr.

BĂLȚI, 2018

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de limba română și filologie romanică

Proces-verbal nr. 1 din 17 septembrie 2018

Șef interimar al Catedrei de limba română și filologie romanică,

conf. univ., dr. Viorica POPA

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Litere

Proces-verbal nr. 1 din 18 septembrie 2018

Decanul Facultății de Litere,

conf. univ., dr. Lilia TRINCA

Informații de identificare a cursului

Facultatea de Litere

Catedra de limba română și filologie romanică

Domeniul general de studiu: 011 Științe ale Educației

Domeniul de formare profesională la ciclul II: 0114 Formarea profesorilor

Denumirea programului de master: *Didactica limbii române în școala alolingvă*

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	L.ind.		
S.02.O.111	5	150	16		24	110	E	Limba română

Anul și semestrul: anul I, semestrul II

Statutul: disciplină obligatorie

Integrarea cursului în programul de studii:

Curriculum la *Didactica limbii române în ciclul primar* a fost elaborat, avându-se în vedere atât specificul filierei vocaționale, profilul pedagogic, domeniul de formare profesională la ciclul II: 0114 Formarea profesorilor, cât și reorientarea studiului limbii și literaturii române ca limbă maternă.

S-a ținut cont de faptul că *Didactica limbii și literaturii române* este o disciplină înscrisă în sfera didacticilor specifice, domenii dinamice, orientate deopotrivă teoretic și practic.

Curriculum pune accent pe latura formativă a învățării, pregătind viitorul profesor în ideea abordării actului didactic dintr-o perspectivă modernă ce urmărește nuanțarea și deschiderea ariei conceptuale a didacticii specifice; o perspectivă orientată spre toate componentele actului didactic (învățător, elev, cunoștințe, priceperi, deprinderi) și spre toate disciplinele de referință (limba și literatura română, științele educației, psihologia educațională).

Stabilirea competențelor generale și specifice, a valorilor și atitudinilor s-a făcut pornind de la finalitățile nivelului de învățământ și obiectivele ciclurilor curriculare.

Conținuturile sunt corelate cu setul de competențe specifice și permit abordarea creativă.

Competențe prealabile:

- înțelegerea structurilor și competențelor sistemului educațional din Republica Moldova;
- cunoașterea normei limbii literare și aplicarea ei în comunicarea scrisă și orală;
- redactarea de proiecte didactice conform modelului „învățării directe”; modelului „știu – vreau să știu – am învățat”, modelului „evocare – realizare a sensului – reflecție – extindere”.
- generalizarea problemelor puse în discuție de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

Competențe profesionale:

CP.1.2. Utilizarea conceptelor, principiilor, teoriilor din domeniile științelor filologice și ale educației în funcție de schimbările din câmpul învățământului preuniversitar;

CP.3.3. Aplicarea teoriilor noi la elaborarea unor modele de problematizare a fenomenelor lingvistice și literare prezente în curriculumul gimnazial și liceal;

CP.6.5. Elaborarea de proiecte de asigurare a calității activităților educaționale, utilizând principiile actuale de evaluare a calității.

Competențe transversale:

CT1. Prestarea de activități de predare-învățare și evaluare la domeniul de specializare.

CT3. Punerea în valoare a respectului pentru identitate, limbă, ierarhie culturală.

Finalitățile cursului: cursul are drept finalitate formarea competențelor profesionale și transversale formulate mai sus.

La finalizarea cursului, studenții vor fi capabili:

- să racordeze cunoștințele de didactica limbii și literaturii române și a ethosului pedagogic cu exigențele reformei curriculare;

- să utilizeze corect și adecvat cunoștințele de limba și literatura română și de didactică aplicată în scopul dezvoltării capacității de receptare a mesajului oral și al dezvoltării capacității de exprimare orală;

- să elaboreze proiecte de asigurare a calității activităților educaționale, utilizând principiile actuale de evaluare a calității;

- să aplice noi teorii la elaborarea unor modele de problematizare a fenomenelor lingvistice și literare prezente în curriculumul gimnazial și liceal;

- să stimuleze comportamentul comunicațional în clasă și capacitățile intelectuale, creative ale elevilor.

Calendarul de desfășurare a cursului:

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la prelegeri

Nr. d/o	Conținuturi	Nr. de ore
1.	Abordări moderne în didactica limbilor. Reorientări. Delimitarea nivelurilor de competență lingvistică a limbii române ca limbă nematernă/străină în conformitate cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (predare-învățare-evaluare)	1
2.	Metode, procedee de predare a limbii române ca limbă nematernă (metoda traducerii gramaticale, metoda directă, metoda lecturii, metoda audio-linguală). Abordarea comunicativ-funcțională a limbii	2
3.	Specificul proiectării didactice la limba și literatura română Etapile proiectării didactice. Proiectul didactic de scurtă durată. Structura. Variante de proiecte. Operaționalizarea obiectivelor orelor de limba și literatura română. Structura lecției ca succesiune a evenimentelor de instruire Proiectarea didactică pe unități de învățare Designul educațional: lecția între creativitate și rutină	2
4.	Înșușirea limbii române în baza deprinderilor integratoare: Audierea – tip al activității verbale. Factorii care influențează calitatea audierii. Probleme lingvistice ale audierii limbii române; Cititul – tip de activitate verbală. Calitățile citirii și unele modalități de formare a lor. Vorbirea – tip al activității verbale: vorbirea-monolog. Vorbirea-dialog. Înșușirea scrisului. Exerciții pentru însușirea exprimării scrise.	2
5.	Activitățile de comunicare lingvistică Audierea și comprehensiunea vorbirii orale: Compartimentul <i>Audiere</i> în clasele primare Realizarea audierii: etape etc.	2
6.	Producerea orală Teme de comunicare. Dialogurile. Strategii de producere și receptare	2
7.	Citirea și comprehensiunea textelor scrise Comprehensiunea textului ca entitate lingvistică;	2

	Capacitatea de a structura; planul textului Proiectarea atelierului de lectură/de discuție	
8.	Producerea scrisă Scrierea creativă/argumentativă Atelierele de scriere. Interacțiunea scrisă. Modalități de realizare: - a corespunde prin scrisori, fax, poșta electronică, sms-uri etc.	2
9.	Competența lexicală. Elementele lexicale (predare-învățare). Minimul lexical. Valorificarea vocabularului	2
10.	Competența gramaticală Corectitudinea gramaticală Predarea gramaticii din perspectivă funcțională	2
11.	Evaluarea cunoștințelor la orele de limba și literatura română Evaluarea criterială prin descriptori în clasele I-IV	3
		24

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de laborator

Nr. d/o	Conținuturi	Nr. de ore
1.	<p>Concepția didactică a disciplinei <i>Limba și literatura română</i></p> <p>1. Analiza curriculumului la <i>limba și literatura română pentru instituțiile preșcolare cu predare în limba rusă</i> sub aspectul structurii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirea competențelor; - corelația competențe-cheie transversale – competențe transdisciplinare pentru treapta preșcolară; - competențele specifice; <p>2. Analiza setului didactic la <i>Limba și literatura română</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - manualele; - alți constituenți ai setului didactic (site-uri, soft-uri etc.). 	2
2.	<p>Concepția didactică a disciplinei <i>Limba și literatura română</i></p> <p>1. Analiza curriculumului la <i>limba și literatura română în clasele primare în școala cu predare în limba rusă</i> sub aspectul structurii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirea competenței școlare; - corelația competențe-cheie transversale – competențe transdisciplinare pentru treapta primară de învățământ; - competențele specifice ale disciplinei; <p>2. Analiza setului didactic la <i>Limba și literatura română</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - manualele; - alți constituenți ai setului didactic (lecturi literare, ghiduri, caietul elevului, teste de evaluare etc.). 	2
3.	<p>Însușirea limbii române în baza deprinderilor integratoare: audiere, citire, vorbire, scriere</p> <p>Tabel sinoptic. Conținuturi, contexte de realizare a audierii/ vorbirii/ scrierii/ lecturii.</p>	2
4.	<p>Rolul foneticii în dezvoltarea deprinderilor de a vorbi fluent. Principiile selectării elementelor fonetice. Particularitățile fonetice ale limbii române de care trebuie să se țină cont la însușirea limbii române ca limbă maternă. Analiza comparativă a sistemului fonologic român și a celui rus. Aspecte fonetice ale formării dexterităților de vorbire în limba română. Sistemul de exerciții în</p>	2

	vederea asimilării unităților fonetice ale limbii române.	
5.	Înșușirea limbii române în faza preabecedară cu elemente de citit-scris Producerea cărților uriașe (în baza operei lui Emil Gârleanu <i>Din lumea celor care nu cuvântă</i>)	2
6.	Perioada abecedară Setul de materiale didactice. Producerea materialelor. Predarea sunetelor (la alegere).	2
7.	Minimul lexical al lexicului limbii române pentru elevii școlilor alolingve. Criterii de selectare a minimului lexical activ. Etapele de lucru asupra vocabularului. Procedee de semantizare a unităților lexicale. Algoritmii însușirii unităților lexicale. Metode și tehnici de însușire a vocabularului. Înșușirea vocabularului: - Lecția de muzică (clasa I, conform manualului); - Vesela/Bucatele/Ora mesei (clasa I, conform manualului); - Îmbrăcămintea/Încălțăminte (clasa I, conform manualului); - În călătorie (clasa I, conform manualului); - Să creștem mari (clasa I, conform manualului); - O familie prietenoasă (clasa I, conform manualului); - alte subiecte relevante	2
8.	Rolul gramaticii la însușirea practică a limbii române ca limbă nematernă. Minimul gramatical. Cerințe față de selectarea noțiunilor gramaticale. Dificultățile asimilării materialului. Faze ale însușirii fenomenului gramatical. Exerciții gramaticale.	2
9.	Specificul abordării textelor lirice, epice 1. Valențele formativ-afective ale lecturii textelor lirice, epice în ciclul primar; 2. Algoritmii predării-învățării textelor lirice, epice în clasele primare: - etapa de receptare/decodare a textului liric; - etapa de analiză/interpretare a textului liric, epic (etapa explicativă/interpretativă propriu-zisă)	2
10.	Specificul predării fabulelor 1. Specificul textului alegoric. Tipuri de fabule incluse în setul didactic pentru clasele primare. Particularități didactice de abordare a fabulelor. Sarcini: Elaborați proiectul didactic al orei de predare a fabulei „...” Recitarea-model a unei fabule Aplicarea metodei: Jocul de rol// Lectura împotriva (în baza poveștilor) – la alegere	2
11.	Valorificarea deprinderilor integratoare în cadrul unei ore de limba și literatura română în clasele III-IV (la alegere)	2
12.	Evaluarea cunoștințelor și abilităților la limba și literatura română 1. Evaluarea capacităților de lectură 2. Evaluarea elementelor de construcție a comunicării 3. Eficiența instructiv-formativă a examinării prin teste docimologice. Testele docimologice și felurile lor. Tehnica elaborării testelor; condiții de elaborare și aplicare. 4. Metode alternative de evaluare. 5. Evaluarea criterială prin descriptorii	2
13.	*Forme de învățare extracurriculare - studierea conexă a ariei curriculare 1. Specificul activităților cross-curriculare: formularea obiectivelor, elaborarea proiectelor, excursia de studiu, vizita la muzeu, cenaclul literar, editarea de reviste, evaluarea prin activități extracurriculare; 2. Ore netradiționale	

Medalioane literare/șezători/procese judiciare etc. Autorii /tematică (literatura pentru copii): - Vasile Romanciuc; - Constantin Dragomir; - În lumea poveștilor// Trăistuța fermecată; - Spiridon Vangheli; - Aureliu Busuioc; - Arcadie Suceveanu; - Ana Blandiana; - Elena Farago; - Claudia Partole etc.	24
---	----

Strategii didactice

Dezvoltarea competențelor și atingerea finalităților cursului se va realiza prin aplicarea metodelor clasice și a strategiilor de tip inductiv-deductiv, algoritmicizat, evaluativ-situativ, pe tehnicile de dezvoltare a gândirii critice/creative: dezbaterile, reflexia, lectura comentată, discuțiile ghidate ș. a. Se va urmări îmbinarea productivă/optimă a metodelor clasice cu cele moderne.

Activități de lucru individual:

1. Studiul notelor de curs, manualelor și documentare suplimentară în bibliotecă	32	4. Consultații	2
2. Activități specifice de pregătire pentru laborator	48	5. Examinare finală	2
3. Realizare de proiecte etc.	26		
TOTAL ore studiu individual (pe semestru) = 110			

Nr. d/o	Conținuturi	Strategii de realizare
1.	Pedagogia constructivistă. Orientările postmoderne în instruire	Dezbateri Diagrama Venn Modelul clasic universal/ /Modelul ERRE
2.	Procedeele de dezvoltare a atenției, memoriei, citirii rapide, sporirii câmpului de citire. Lectura de familiarizare. Lectura de studiere. Motivarea lecturii.	Analiza SWOT
3.	Modelul structural al studierii textelor nonliterar	Atelier de discuție
4.	Dezvoltarea creativității la elevi prin lecțiile de citire	Atelier de discuție

Evaluarea

Cursul are un caracter practic. Cursul va avea ca formă intermediară de evaluare: studii de caz, proiectarea și desfășurarea orelor de formare/dezvoltare a competențelor lingvistice ș. a. Forma de evaluare finală este portofoliul.

Portofoliul va conține:

1. Tabel sinoptic. Conținuturi, contexte de realizare a audierii/ vorbirii/ scrierii/ lecturii
2. Carte uriașă (în baza operei lui Emil Gârleanu *Din lumea celor care nu cuvântă* (o povestire))
3. Predarea sunetelor (la alegere).
4. 2-3 metode și/sau tehnici de însușire a vocabularului. Temele propuse:
 - Lecția de muzică (clasa I, conform manualului);
 - Vesela/Bucatele/Ora mesei (clasa I, conform manualului);
 - Îmbrăcămintea/Încălțăminte (clasa I, conform manualului);
 - În călătorie (clasa I, conform manualului);
 - Să creștem mari (clasa I, conform manualului);
 - O familie prietenoasă (clasa I, conform manualului);
 - alte subiecte relevante
5. Aplicarea metodei *Jocul de rol* la predarea-învățarea-evaluarea fabulei // Lectura împotriva (în baza poveștilor) – la alegere
6. Valorificarea deprinderilor integratoare în cadrul unei ore de limba și literatura română în clasele III-IV (la alegere)
7. Forme de învățare extracurriculare - studierea conexă a ariei curriculare. Medalioane literare/șezători etc. Autorii /tematică (literatura pentru copii):
 - Vasile Romanciuc;
 - Constantin Dragomir;
 - În lumea poveștilor// Trăistuța fermecată;
 - Spiridon Vangheli;
 - Aureliu Busuioc;
 - Arcadie Suceveanu;
 - Ana Blandiana;
 - Elena Farago;
 - Claudia Partole etc.

*Resurse educaționale deschise la Limba și literatura română în școlile cu predare în limba rusă

Bibliografia

- Andrițchi V., *Organizarea procesului educațional. Ghid metodologic pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar*, Chișinău, Î. E. P. Știința, 2007;
- Bocoș M.-D., *Instruirea interactivă*, Iași, Editura Polirom, 2013;
- Callo T., Paniș A., Andrițchi V., Afanas A., Vrabii V., *Educația centrată pe elev. Ghid metodologic*, Chișinău, Editura Print-Caro SRL, 2010;
- Cartaleanu T., Cosovan Ol., Goraș-Postică V., Lîsenco S., Sclifos L., *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*, Prodidactica, 2008;
- Costea O., *Didactica lecturii: o abordare funcțională*, Iași, institutul European, 2008;
- Craciun C., *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, ediția a IV-a, București, Editura Emia, 2007;
- Iordăchescu I., Balan M., *Româna – distractiv: auxiliar didactic pentru învățători și profesori (cl. 1-7)*, Chișinău, Editura Arc, 2013;
- Iordăchescu I., *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru: auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română*, Chișinău, Editura Arc, 2009;

Iordăchescu I., *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru: auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română*, partea a II-a, Chișinău, Editura Arc, 2010;

Iordăchescu I., *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru: auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română*, partea a III-a, Chișinău, Editura Arc, 2010;

Limba și literatura română. Curriculum pentru clasele I-IV, pentru instituțiile cu predare în limba rusă, Chișinău, Editura Știința, 2010;

Marin M., *Didactica lecturii. Interacțiunea elev-operă literară din perspectiva atitudinilor și valorilor literar-artistice*, Chișinău, Editura Cartier, 2013;

Meyer G., *De ce și cum evaluăm*, Iași, Editura Polirom, 2000;

Minder M., *Didactica funcțională*, Chișinău, Editura Cartier, 2003;

Rotaru C., *Dezvoltarea competențelor de comunicare la elevii claselor primare // Metaliteratura*, 2006, anul IV, nr. 2;

Savin M., *Succesul elevului depinde de creativitatea metodică a profesorului // Univers pedagogic*, nr.1, 2006, p. 55 – 60;

Stan L., Andrei A., *Ghidul tânărului profesor*, București, Editura Spiru Haret, 1997;

Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., *Inițiere în metodologia. Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice* (adaptarea: Tatiana Cartaleanu, Elena Cartaleanu, Olga Cosovan, Nicolae Crețu), Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica (supliment al Revistei *Didactica Pro ...*, nr. 1.